

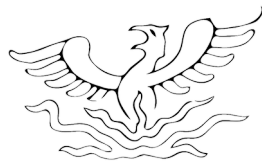
TIDSSKRIFTET FØNIX

Thomas Løvehjerte

Anmeldelse af Thomas Østergaard Aallmann,
C. S. Lewis – Hans liv, tanker og verden, ProRex 2022, 336 s.

ANDREAS RIIS DAMGAARD
Sognepræst, cand.theol.

FØNIX ARG. 2022, s. 116–119

Dette værk er licenseret under en Creative Commons-licens
CC BY-NC-ND 2.5 DK

www.foenix1976.dk

ISSN 2446-175X

Thomas Løvehjerte

Anmeldelse af Thomas Østergaard Aallmann, *C. S. Lewis – Hans liv, tanker og verden*, ProRex 2022, 336 s.

Thomas Ø. Aallmann har skrevet en god og dragende "biografi" om C.S. Lewis. Her er der godt at hente for enhver fra den Tweed-klædte, velbevandede fan til den absolutte novice. Bogen er et stilmæssigt konglomerat, som veksler mellem det biografiske, essayistiske, personlige, forkyndende, prædikenlignende, det decideret hagiografiske og et hjerteligt fanbrev.

Solen skinner ufortrødent på de vedbendspyntede mure på Magdalen College. De gamle herrecykler står i tre-fire lag. Et unaturligt syn i mellemkrigstiden, hvor universitetets forelæsninger ikke ligefrem var et tilbudsstykke. Indenfor finder man interessens årsag – den karismatiske underviser C.S. Lewis. Han forelæser om middelalderens univers, som man kan læse om i eksempelvis *The Discarded Image*, om riddere, om den tidlige engelske litteratur, som han har læst så grundigt, at de mange citater, han reciterer i sin undervisning, udbasuneres sikkert og klart uden et egentligt manuskript. Man kan se piberøgen, der snørkler sig opad som serpenter gennem de bemalede vinduers lys, man kan nærmest smage teen og småkagerne på det lille rullebord i pauserne og dufte blåregnen. og i baggrunden lyder et anglikansk korsvar fra det gamle kapel. Det er dømt Oxbridge-stemning en bloc, sådan som man kender den skildret i værker såsom Evelyn Waugh's *Brideshead Revisited*.

Edens kurator

Dette paradisiske univers er Lewis' univers, sådan som det beskrives i Aallmanns "biografi" om forskeren, soldaten, apologeten og forfatteren. Beskrivelsen af Lewis' værk og liv må gøre enhver læser bimplende anglofil og fascineret. For Aallmann forstår sig på at kuratere det gamle England på smukkeste vis og fremhæve alt det gode, der kommer derfra: "This royal throne of Kings, this sceptered isle, This seat of Mars, This other Eden, demi-paradise...", som Shakespeare skrev om øerne i *Richard II*.

Bogens indledende kapitels titel refererer også til Shakespeares *Hamlet* under titlen *Tiden går af led*. Her berettes der levende om mødet med en Gandalf-lignende Kallistos Ware, der var ærkebiskop for den ortodokse kirke i Oxford indtil sin død dette år. Tiden er gået af led for Aallmann, fordi Ware som en anden troldmand åbnede den 600 år gamle dør til Magdalen College, Oxford, men mere endnu da han åbnede ”døren til et klædeskab, der førte ind i en dybere verden. Han talte kun om evige sager”. Aallmann inviterer læseren med til at træde ind gennem dette klædeskab til et engelsk ”demi-paradise”, hvor der er rart at være.

Åndens Einstein og andre hyperboler

Denne fortællestil, hvor der konstant inddrages situationer, læseoplevelser og citater fra Aallmanns eget liv og oplevelser med Lewis’ værk, er bogens store charme. Man læser den hurtigt, fordi sproget er elegant og billederne rammende og personlige – en stil som han selv ser hos Lewis og forsøger at inddrage i bogen. På samme tid er den bogens største problem. For det er svært at kalde det for en biografi, som man gør på bogens forside. Bogen er et flot essay om C.S. Lewis, men det er ikke en klassisk biografi. Man følger Lewis’ liv fra vugge til grav. Man følger hans tanker fra fritænker til en central apologet i det 20. århundrede, men store dele af bogen er også en prædikenlignende vurdering af Lewis indflydelse som apologet og åndsperson. Her får den ikke for lidt.

Den får desværre alt for meget. Aallmann siger, at Lewis’ omvendelse til kristendommen står i ”vertikal forbindelse med Paulus ved Damaskus og Augustins ’Tag! Læs!’ fra år 386.” Han skriver ligeledes, at ”Lewis er det 20. århundredes kirkefader, beskytteren af modernismesygens børn”. Ikke mindst må vi forstå at, ”når et stort intellekt, en usædvanlig hukommelse samt besiddelsen af geniets sproglige sans, der gjorde ham i stand til at indoptage fremmede, særligt døde sprogs dybere betydning og væsen, parres med kristen beskedenhed, gives der en åndens Einstein.”

Og smag lidt på den her om den tweedklædte, piberygende, og pint-indtagende litterære gruppe af akademikere kaldet *The Inklings*, der mødets på Eagle and Child for at tale om orker og hobbitter: ”De var få, og de var omringet; som kong Leonidas med 300 spartanere holder Xerxes’ tusindtallige slavehær stangen ved Thermopylæ. Vi bliver bevæget, når fortælleren gør store ting med de små.” Herefter sammenlignes gruppen med hittebarnet fra Kong Arthurs sagnkreds, der drager sværdet af ambolten og bliver Englands retmæssige konge.

Aallmann lovpriser Lewis i så høj en grad, at den smukke, ærlige skildring af det gamle England kommer til at minde lidt mere om *Downton Abbays* sødmefulde skildring af de samme øer. For Lewis var en gigant, som alle burde tage sig tid til at læse og lære af. Men altså ”åndens Einstein”... I dette Oxbridge-eden er der sandelig ingen slanger. Det er synd.

Bærere af Sandhed

Når det er sagt og indvendt, så er bogens essayistiske form kombineret med værkhenvisningerne med til at danne et fremragende indtryk af Lewis’ virke. Aallmann kender og forstår tydeligvis Lewis’ forfatterskab forbløffende godt. Entusiasmen, lidenskaben og ønsket om at fortælle læseren, hvor særdeles fremragende Lewis er som en sand apologet, smitter.

Det apologetiske udlægges og beskrives godt og velformuleret hos Aallmann, og derved indskriver Aallmann sig selv som en god apologet. I forbindelse med de centrale diskussioner og samtaler, som Lewis i sin omvendelsesperiode havde med Tolkien og Dyson om forholdet mellem de mange myter og religioner, som Lewis’ kendte indgående, skriver Aallmann til eksempel følgende: ”Alle de hedenske myters fortællinger er menneskets poetiske tilnærmelser til det, som Gud har skabt mennesket til at længes efter. De er på sin vis også bærere af sandhed, men det er en om end virkelig så dog ufokuseret glød i dem. Først med Kristi liv, død og opstandelse her vi en myte, der er blevet historisk.”

Ridderlighedens nødvendighed for løvehjarter

Man kan høre Aallmanns tidligere bog *Længsel* fra 2014 klinge harmonisk med her. Det samme gælder hans omdiskuterede, gribende feltpræste-beretning fra krigen i Afghanistan *Løvehjarter – Med Panseriinfanteristerne i Helmand* fra 2010. Her hører man i bogens afslutning om en soldaterkammerat fra *Hold 5*, der kom forbi Thurø-præstens kirke, bad et fadervor med ham, talte med ham og blev velsignet under junisolens striber, der blev kastet ind over kirkens gamle kor, hvorefter der lød et ”Rise a knight!”

For det ridderlige fylder meget i bogen, ligesom det gjorde i Lewis’ liv, anskuelse og virke – og tydeligvis også for Aallmann selv. Lewis pegede i sit forfatterskab, i særdeleshed i teksten *The Necessity of Chivalry*, på det

særlige ridderlige aspekt i middelalderen, som især kendes fra dens ridderromancer. Ridderlighedens indhold og styrke beskrives med Kong Arthurs ord om Sir Lancelot, da han blev begravet: "Meek in hall – stern in battle". Et højmiddelalderligt credo om den på samme tid kæmpende og beskedne mand. Aallmann viser i bogen, hvordan dette europæiske ideal fra middelalderen på mangfoldige måder "smugles" med ind i en efterkristen tid af Lewis. Gennem Narnia, prædikener og forskning. Alt sammen med det formål at skabe moderne Lancelots ud af de urbane mænd, der ofte kan kendetegnes som pattebørn. En særlig kristen kunstart, som Lewis levede og forsøgte at udbrede hele sit modne liv.

Aallmanns skildring af Lewis som en ridder, der var "meek" og "stern" på samme tid, gør sig undertiden skyldig i at fremstille et paradisisk skønmaleri, hvor der ikke er plads til at tvivle på Lewis' karakter. Det bedste eksempel her er, når der berettes om det særlige forhold mellem Lewis og soldaterkammeraten Paddy Moores mor, som han sørgede for, efter han faldt i krigen. Der er mange, der er i tvivl om, hvilket forhold de havde i de 30 år, de boede sammen. Disse overvejelser ignorerer Aallmann ved at kalde dem for "åndløse gisninger", men uden at nævne et ord om, hvad disse gisninger drejer sig om. Straks fokuseres der på, at det udtrykker integritet, at han har holdt sit løfte. Det er sandt, men hvorfor ikke modbevise gisningerne i stedet for at tie dem ihjel. Sådanne beskyldninger havde nok ikke pillet panseret af ridderen Lewis og sat ham i et negativt lys. Det havde derimod givet realismens integritet til skildringen af Lewis.

Alene delen om ridderlighed gør dog bogen værd at læse. For man bliver klog på Lewis, England og lidt på Aallmann af at læse den. Hvis man ser bort fra den let overdrevne idyllisering og hagiografisk idoldyrkelse af Lewis, så er det vitterligt et smukt, engelsk paradys, som man kan besøge i *C.S. Lewis – Hans liv, tanker og verden*. En flot bog, der uagtet sine hyperboler burde få enhver anglofils løvehjerte til at brøle på mere Lewis.